

N:o 2.

Af Herr Wallberg: Om beviljande af ett anslag å 500,000 kronor utan återbetalningsskyldighet för fullbordande af jernvägsanläggningen emellan Halmstad och Nässjö.

Huru tvingande än behovet för vestra Småland var af en jernväg, som genom Halland utmynnade vid hafvet, fanns likväl ingen möjlighet för de orters invånare, genom hvilka banan skulle sträckas, att med egna medel genomföra företaget. Derföre antogs anbud af engelske entreprenörer, Billups & Makinson, på arbetets verkställande. Dessa skulle sjelfva anskaffa anläggningskapitalet emot erhållande af jernvägsbolagets obligationer och aktier samt fri jord och stängsel, dertill äfvensom till kostnader för kontroll och förvaltning erforderliga medel genom frivilliga bidrag skulle inom orterna tecknas och jemväl blifvit tecknade. Kändt var, att ene entreprenören, Billups, egde enskild förmögenhet, uppgående till närmare två millioner kronor; och då det lyckades entreprenörerna att år 1872 afsluta kontrakt med Göteborgs Handelskompani om öfvertagande af till sex millioner kronor beräknade obligationerna, ansåg det under tiden bildade Halmstad—Jönköpings jernvägsaktiebolaget sig ega grundade skäl att antaga, det byggnaden skulle kunna utan afbrott fullbordas. Men efter att hafva intill år 1876 inlöst obligationer för 3,916,400 kronor, vägrade Handelskompaniet att uppfylla kontraktet, en vägran, som slutligen fick sin antagliga förklaring uti denna institutions genom afträdande af sina tillgångar erkända oförmåga att fullgöra sina förbindelser. Under tiden hade dock Billups, som ensam öfvertagit arbetets fullbordan, utan synnerliga afbrott, men vida långsammare än beräknadt varit, hvarför ock prolongation af byggnadstiden måst medgifvas, med uppoffring af sin hela förmögenhet fortsatt arbetet, så att 10,8 mil af den öfver 18 mil långa banan redan år 1877 öppnats för trafik och fyra mil ytterligare kunnat vid detta års ingång äfvenledes öppnas. Billups, hvars bemödanden att fullgöra sitt åtagande jernvägsstyrelsen måste vitsorda såsom aktningsvärda, befinner sig nu, enligt hvad styrelsen tror sig med visshet känna,

enär obligationer och aktier i jernväg fortfarande äro nästan osäljbara — urständssatt att fortsätta banbyggnaden. De orters invånare, för hvilka företrädesvis jernvägen skall bereda oberäkneligt gagn, förmå icke att för banans fullbordan göra ytterligare nämnvärda tillskott. Men det är ej blott den enskilde, som sålunda går miste om de fördelar denna jernväg skulle bereda, ty det tillflöde af gods- och person-trafik, som å denna enskilda, öfver 18 mil långa bana skulle tillföras statens stambana, då sammanbindningen vid Nässjö eger rum, skall måhända för en längre framtid hämmas.

Väl kan det icke vara för styrelsen okänt, att statsverkets tillgångar tagas i anspråk för mångfaldiga behof, och hon har ock därför hittills undvikit att täfla om understöd, som kommit flerfaldiga andra jernvägsföretag till godo; men då nu annan utväg icke återstår, då en jämförelsevis ringa uppoffring fordras för att tillägna landet och den på sådant kommunikationsmedel, söder om Dalelven, mest vanlottade ort, en jernväg af öfver 18 miles längd, skärande statens stambana och af samma spårvidd som denna, med naturlig slutpunkt vid det ena af landet omgifvande haf, och genom sammanbindandet med Oskarshamnsbanan beredande samfärdsel med det andra, samt då icke blott indirekta fördelar genom orternas höjande i materielt välstånd, utan äfven direkta genom ökade inkomster för statsbanan innebära fullgiltiga motiv för bifallet, vågar styrelsen hoppas, att Riksdagen, då frågan hemställles till Riksdagen, skall bevilja erforderliga beloppet. Detta belopp, förmenar styrelsen, skulle kunna inskränkas till 500,000 kronor, om det erhöles utan återbetalningsskyldighet, i hvilket fall styrelsen antager, att bristen skulle på annat sätt kunna fyllas.

Med anledning häraf tillåter jag mig, som är ledamot af jernvägsstyrelsen, härigenom hos Riksdagen vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte, för fullbordandet af banan emellan Halmstad och Nässjö, bevilja ett anslag af *fem hundra tusen kronor* utan återbetalningsskyldighet, att ställas till jernvägsstyrelsens förfogande, dervid dock torde böra fästas det vilkor, att medlen icke af statsverket utbetalas, förrän hela banan är, enligt Kongl. Maj:ts nådiga förordnande, för allmän trafik öppnad.

Stockholm den 23 Januari 1880.

I. Wallberg.